

Storm aan de horizon, tijd om te handelen

Column
Wim Boonstra

W ereldwijd valt het economische groeitempo terug en de neerwaartse risico's zijn groot. Een zware storm hangt in de lucht, aldus CDA-minister De Jager van Financiën. Mocht de economie onverhoopt in een recessie geraken, dan is zowel een expansief begrotingsbeleid als een verdere monetaire verruiming nauwelijks meer een optie. Toch blijven centrale banken naar 'onconventionele middelen'

grijpen, jargon voor diverse varianten van de geldpers laten draaien. Veel politici zullen roepen om het stimuleren van de effectieve vraag via meer overheidsbestedingen en belastingverlagingen. Ik heb slecht nieuws voor ze. Het zal uiteindelijk niet veel helpen. Hoe heeft het zo ver kunnen komen en welke lessen kunnen hieruit worden getrokken?

Laten we Nederland als voorbeeld nemen. Er zit een scheefheid in de manier waarop onze politici omgaan met de overheidsfinanciën. Als het tij tegenzit is snel een stevige politieke consensus gevonden dat de overheid moet inspringen om de klap op te vangen. Dan is het Keynes voor en Keynes na, het overheids tekort moet omhoog.

Leuke dingen voor de mensen, zozegd. Als daarna de economie zich weer herstelt, moeten de overheidsfinanciën natuurlijk weer snel op orde worden gebracht. En dan haken veel politici heel snel af. Want dan hebben we het over bezuinigen en/of

lastenverzwaringen en dat vindt de kiezer niet leuk.

Als de overheidsfinanciën zich dankzij een gunstige conjunctuur min of meer vanzelf herstellen klinkt al snel de roep om lastenverlichting. Deze houding werd ooit treffend verwoord door toenmalig PvdA-voorman Ad Melkert, toen hij stelde dat 'het geld tegen de plinten klotst'. Let wel, dat was in 2001 toen onze overheidsbegroting voor het eerst na 27 tekortjaren onder VVD-minister van Financiën Zalm weer een klein overschot vertoonde. Met een beetje meer financiële discipline, iets meer eerlijkheid naar de kiezer en meer visie en prioriteitsstelling had ons land er financieel veel degelijker voorgestaan.

Nu zal onze minister van

Slecht nieuws: meer bestedingen van de overheid en verlaging van belastingen zullen niet veel helpen

Financiën zeggen dat ons land er een stuk beter voorstaat dan de meeste andere landen. Hij heeft gelijk. Maar de beste leerling van een slechte groep is nog steeds niet per definitie goed. Zouden wij in 2012 de budgettaire impuls van 2009 herhalen dan bevinden wij ons met ons begrotingstekort al snel in Griekse wateren.

Het is tijd voor bezinning. Nu de economische groei hapert en de kortetermijnopties zijn uitgeput is het van het grootste belang dat wij ons oriënteren op de lange termijn. We moeten proberen het vertrouwen te herwinnen, niet door roekeloos geld in de economie te pompen, maar door onzekerheid weg te nemen.

De kwaliteit van onze beroepsbevolking is doorslaggevend voor onze economische groei. Dus stimuleer het onderwijs. De woningmarkt zucht onder de besluiteloosheid van het kabinet rond de hypotheekrenteaftrek. Iedereen die een beetje kan rekenen weet dat hier iets gaat veranderen, alleen niet wat. Dus wachten

mensen af en stagneert de woningmarkt. Vrijwel iedereen begrijpt dat we langer moeten doorwerken. Neem een besluit en schep duidelijkheid. Ook over Griekenland, de grootste onzekerheid van allemaal: hak nu eindelijk de knoop door.

Het is mooi dat onze minister de storm ziet aankomen, maar het is volstrekt onduidelijk welke maatregelen hij zal nemen om de storm te doorstaan. Nog beter zou het zijn als hij de storm kon afwenden. Want de storm waar de minister het over heeft, is geen natuurverschijnsel, maar is het directe gevolg van de politieke besluiteloosheid rond de Griekse crisis. Daar kan onze minister met zijn Europese collega's wel degelijk wat aan doen. Door nu snel met concrete maatregelen te komen die per direct kunnen worden geïmplementeerd. Dan is er nog steeds een dikke kans dat de storm overwaait.

.....
**Wim Boonstra is chieft econo-
mist bij Rabobank.**